

KRYTERIA OCEN Z HISTORII Kl. IV

Blok tematyczny	NIEDOSTATECZNA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA	CELUJĄCA
ROZDZIAŁ I: JA I MOJE OTOCZENIE	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nie opanował podstawowych umiejętności; - nie potrafi nawet przy pomocy nauczyciela wykonać najprostszych zadań 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - określa, na czym polega wyjątkowość każdego człowieka - wymienia potrzeby człowieka - opisuje szkolną społeczność - podaje prawa i obowiązki ucznia - podaje przykład postępowania zgodnego z zasadami tolerancji i sprawiedliwości - wymienia przykłady konfliktów i sposoby ich rozwiązywania - przedstawia sposoby zapobiegania konfliktom - wyjaśnia terminy: <i>ojczyzna</i> i „<i>mała ojczyzna</i>”, <i>patriotyzm</i>, <i>patriotyzm lokalny</i> - tłumaczy, kim jest patriota - wskazuje na mapie Polski swoją miejscowość - objaśnia pochodzenie nazwy <i>Polska</i> - wymienia polskie symbole narodowe - podaje daty polskich świąt narodowych - zna słowa polskiego hymnu narodowego i wie, kto jest ich autorem - tłumaczy znaczenie słowa <i>Polonia</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje rolę rodziny w życiu człowieka - wyjaśnia termin <i>społeczność</i> tłumaczy, jakie przysługują mu prawa i jakie ma obowiązki w rodzinie - określa, kto tworzy społeczność szkolną uczniowskiego w swojej szkole - tłumaczy, czym jest statut szkoły - podaje nazwy miejsc związanych z historią swojej „małej ojczyzny” - wymienia postacie związane z historią swojej miejscowości, rodzinnego miasta lub regionu - odnajduje na planie miejscowości siedzibę władz lokalnych - wyjaśnia znaczenie słowa <i>naród</i> - nazywa krainy historyczno-geograficzne Polski - wyjaśnia terminy: <i>mniejszość narodowa</i>, <i>mniejszość etniczna</i> - wymienia mniejszości narodowe i etniczne mieszkające na terenie Polski oraz na wybranych przykładach opisuje ich kulturę i tradycje 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia sposoby zaspokajania ludzkich potrzeb - wyjaśnia, dlaczego do szkolnej społeczności zaliczamy także rodziców - wyjaśnia termin <i>tolerancja</i> - omawia różnice między szkołą dawną a szkołą współczesną - omawia kompetencje dyrektora szkoły, rady pedagogicznej, rady rodziców oraz rady szkoły - określa, czym zajmuje się rada samorządu uczniowskiego - opisuje problemy społeczno-gospodarcze swojej „małej ojczyzny” - potrafi odszukać w prasie lokalnej i w internecie informacje na temat przeszłości swojej rodzinnej miejscowości - podaje przykłady patriotyzmu lokalnego - tłumaczy, czym są miejsca pamięci narodowej - określa różnice między poszczególnymi regionami Polski - pokazuje na mapie świata miejsca, w których znajdują się największe skupiska Polonii 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia prawa i obowiązki rodziców - określa, czym różni się dawna rodzina od rodziny współczesnej - wskazuje podobieństwa i różnice w funkcjonowaniu człowieka w społeczności szkolnej i w rodzinie - wskazuje przykłady działania rady samorządu - wlicza wydarzenia historyczne związane ze swoją miejscowością - wymienia sposoby okazywania patriotyzmu w czasie wojny i w okresie pokoju - wskazuje największe atuty swojej „małej ojczyzny” - rozpoznaje herb miasta lub regionu, w których mieszka - omawia znaczenie polskich świąt narodowych i przedstawia ich genezę - wyjaśnia pochodzenie polskich symboli narodowych - wskazuje na mapie Polski regiony zamieszkałe przez mniejszości narodowe - wymienia mniejszości narodowe, które żyły w przedwojennej Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - samodzielnie rozwija swoje zainteresowania i wykazuje się wiedzą ponadprogramową - uczestniczy w pracach koła historyczno – regionalnego - łączy i wykorzystuje wiadomości z różnych dziedzin - bierze udział w konkursach historycznych

<p>ROZDZIAŁ II: Z HISTORIA NA TY</p>	<p>Uczeń: - nie opanował podstawowych umiejętności; - nie potrafi nawet przy pomocy nauczyciela wykonać najprostszych zadań</p>	<p>Uczeń: - wyjaśnia, czym jest historia i przeszłość - tłumaczy, kim jest historyk - odróżnia postacie historyczne od postaci legendarnych - wskazuje przyczyny, przebieg i skutki wydarzeń historycznych - wyjaśnia terminy: <i>źródło historyczne, archeologia</i> - określa, czym zajmuje się archeolog - dokonuje podziału źródeł historycznych oraz podaje ich konkretne przykłady - wskazuje na znaczenie pamiątek rodzinnych i podaje ich przykłady - wyjaśnia, czym jest ród - tłumaczy, czym jest drzewo genealogiczne - przygotowuje drzewo genealogiczne swojej najbliższej rodziny</p>	<p>Uczeń: - określa różnice między legendą i baśnią - podaje przykłady efektów prac historyków - wymienia informacje, jakie możemy zdobyć na podstawie źródeł historycznych - tłumaczy, na czym polega działalność archiwów, muzeów i skansenów - wskazuje podobieństwa i różnice między muzeum a skansenem - omawia, w jaki sposób kultywowanie tradycji umacnia poczucie wspólnoty w rodzinie - określa, czym zajmuje się genealogia</p>	<p>Uczeń: - wyjaśnia pochodzenie terminu <i>historia</i> - tłumaczy, dlaczego uczymy się historii - podaje po jednym przykładzie postaci baśniowej, legendarnej i historycznej - przedstawia historię swojej miejscowości lub rodziny - odpowiada, dlaczego zabytki podlegają ochronie prawnej - tłumaczy, w jaki sposób chroni się źródła historyczne i zabytki - wskazuje, gdzie znajduje się najbliższe muzeum - objaśnia, w jaki sposób należy zachowywać się w muzeum - wskazuje sposoby kultywowania rodzinnych tradycji - wymienia i opisuje rodzinne pamiątki i tradycje</p>	<p>Uczeń : - objaśnia znaczenie zdania: <i>Historia jest nauczycielką życia</i> - omawia, jakie są zadania historii - wyjaśnia, dlaczego historyk powinien czerpać informacje z różnych źródeł historycznych - charakteryzuje nowoczesne metody badawcze - dostrzega rolę, jaką odgrywają muzea, skanseny i archiwa w dziedzinie ochrony źródeł historycznych - znajduje w internecie strony, które zawierają informacje pomocne przy tworzeniu drzewa genealogicznego</p>	<p>Uczeń: - samodzielnie rozwija swoje zainteresowania i wykazuje się wiedzą ponadprogramową - uczestniczy w pracach koła historyczno – regionalnego - łączy i wykorzystuje wiadomości z różnych dziedzin - bierze udział w konkursach historycznych</p>
---	---	---	--	--	--	--

<p>ROZDZIAŁ III: CZAS I MAPA W HISTORII</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nie opanował podstawowych umiejętności; - nie potrafi nawet przy pomocy nauczyciela wykonać najprostszych zadań 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazuje narodziny Jezusa z Nazaretu jako początek naszej ery - odczytuje skróty: <i>p.n.e.</i> i <i>n.e.</i> - określa czas trwania wieku i tysiąclecia - zapisuje liczby arabskie cyframi rzymskimi - rysuje oś czasu i umieszcza na niej daty - porządkuje daty w sposób chronologiczny - posługuje się terminami: <i>data, era, epoka historyczna, tysiąclecie, wiek, prehistoria</i> - wymienia epoki historyczne - ustala, w którym wieku rozegrało się dane wydarzenie - wskazuje daty graniczne wieków i tysiącleci - określa datę danego wydarzenia, używając wyrażen <i>I połowa</i> lub <i>II połowa danego wieku</i> - umieszcza daty na osi czasu - tłumaczy, czym są skala i legenda mapy - odczytuje z mapy podstawowe informacje 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia termin <i>chronologia</i> - oblicza, ile czasu upłynęło między poszczególnymi wydarzeniami - wyjaśnia termin <i>kartografia</i> - omawia, z jakich elementów składa się mapa historyczna - odróżnia mapę od planu - porównuje mapy geograficzne i historyczne 	<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia daty graniczne epok historycznych - wskazuje wydarzenia, które oznaczają początek i koniec poszczególnych epok historycznych - krótko charakteryzuje poszczególne epoki historyczne - wskazuje na mapie historyczne stolice Polski - omawia rolę mapy w poznawaniu przyczyn i przebiegu wydarzeń historycznych - podaje przykład zastosowania GPS 	<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia terminy: <i>rocznik, kronika</i> - przedstawia system rachub czasu stosowany przez muzułmanów - podaje genezę zabaw sylwestrowych - wyjaśnia, czym jest orientacja mapy - opisuje, jak dawniej wyglądały mapy i na tej podstawie porównuje, jakie wyobrażenie o świecie mieli ludzie w przeszłości, a jakie mają dzisiaj 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - samodzielnie rozwija swoje zainteresowania i wykazuje się wiedzą ponadprogramową - uczestniczy w pracach koła historyczno – regionalnego - łączy i wykorzystuje wiadomości z różnych dziedzin - bierze udział w konkursach historycznych
---	--	---	---	--	--	---

<p>ROZDZIAŁ IV:</p> <p>Z NAJDAWNIEJ - SZYCH DZIEJÓW</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nie opanował podstawowych umiejętności; - nie potrafi nawet przy pomocy nauczyciela wykonać najprostszych zadań 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - umieszcza na osi czasu przybliżone daty pojawienia się praludzi i <i>homo sapiens</i> - omawia znaczenie umiejętności rozpalania ognia dla praludzi - wymienia narzędzia, którymi posługiwali się praludzie - wyjaśnia, czym była ziemianka - wskazuje na mapie rzeki Eufrat, Tygrys i Nil oraz miasto Babilon - wymienia najważniejsze osiągnięcia pierwszych cywilizacji: system nawadniający, koło, koło garncarskie, szkło, cegłę, kalendarz - tłumaczy terminy: <i>mumia</i>, <i>sarkofag</i>, <i>piramida</i>, <i>faraon</i>, <i>Babilon</i>, <i>Mezopotamia</i> - odnajduje na mapie obszar, na którym po raz pierwszy zastosowano pismo - przedstawia różne rodzaje pisma: obrazkowe, klinowe i alfabetyczne - wskazuje egipskie pismo hieroglificzne jako przykład pisma obrazkowego - wskazuje Fenicjan jako twórców pisma alfabetycznego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na mapie tereny, na których pojawili się przodkowie człowieka, i określa kierunki ich wędrówki - porównuje koczowniczy i osiadły tryb życia - przedstawia dokonania, które umożliwiły człowiekowi przejście do osiadłego trybu życia - opowiada o początkach rolnictwa, pierwszych narzędziach rolniczych i udomowieniu zwierząt - umieszcza na osi czasu daty powstania pierwszych państw sumeryjskich - wyjaśnia, kim byli Sumerowie - podaje nazwy warstw społecznych starożytnego Egiptu - umieszcza na osi czasu przybliżone daty wynalezienia pisma i powstania pierwszego pisma alfabetycznego - wyjaśnia, jakie znaczenie miało wynalezienie pisma dla rozwoju cywilizacyjnego człowieka - prezentuje charakterystykę i historię pisma klinowego - tłumaczy, że alfabety grecki i łaciński stanowią podstawę, z której wywodzą się alfabety używane współcześnie w Europie - omawia ogólnie historię książki i piśmiennictwa – od glinianej tabliczki do czytnika książek elektronicznych 	<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia, jak zmieniał się wygląd człowieka - wyjaśnia, co oznaczają nazwy: <i>epoka kamienia</i>, <i>epoka brązu</i>, <i>epoka żelaza</i> - wymienia pierwsze uprawiane przez człowieka zboża oraz pierwsze hodowane przez niego zwierzęta - wyjaśnia, dlaczego pierwsze cywilizacje powstały nad wielkimi rzekami - omawia sposób działania kanałów nawadniających - wymienia najważniejsze zabytki Mezopotamii i Egiptu - wyjaśnia, jakie znaczenie miało wynalezienie pisma dla historii jako nauki - wymienia co najmniej kilka alfabetów wywodzących się z alfabetów łacińskiego i greckiego - wycisza materiały pisarskie, których używano w starożytności - tłumaczy, czym są piktogramy i w jakim celu się je stosuje współcześnie 	<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> - określa, jakie znaczenie dla rozwoju społeczności ludzkich miało posługiwanie się mową - porównuje życie praludzi z życiem współczesnego człowieka - tłumaczy termin <i>dymarka</i> - przedstawia dawne i współczesne sposoby wytopu żelaza - przedstawia najważniejsze osiągnięcia mieszkańców Mezopotamii – sześćdziesiątkowy system liczenia, jednolite jednostki miar i wag, obliczanie kątów, mierzenie czasu - charakteryzuje warstwy społeczne starożytnego Egiptu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - samodzielnie rozwija swoje zainteresowania i wykazuje się wiedzą ponadprogramową - uczestniczy w pracach koła historyczno – regionalnego - łączy i wykorzystuje wiadomości z różnych dziedzin - bierze udział w konkursach historycznych
---	--	---	---	---	---	---

<p>ROZDZIAŁ V: W STAROŻYTNEJ GRECJI</p>	<p>Uczeń: - nie opanował podstawowych umiejętności; - nie potrafi nawet przy pomocy nauczyciela wykonać najprostszyc zadań</p>	<p>Uczeń: - wskazuje na mapie starożytną Grecję i Ateny - wyjaśnia terminy: <i>Hellada, Hellenowie, wielka kolonizacja, kolonia, Akropol, agora, demokracja, polis</i> - umieszcza na osi czasu wiek, w którym narodził się teatr w antycznej Grecji - opowiada, w jaki sposób powstał starożytny teatr - wymienia rodzaje sztuk granych w teatrze greckim (komedia, tragedia) - przedstawia wierzenia starożytnych Greków - opisuje, jak antyczni Grecy wyobrażali sobie bogów - wymienia najważniejszych greckich bogów (Zeus, Hera, Posejdon, Afrodyta, Atena, Hades, Hefajstos, Ares, Apollo, Hermes) - podaje najważniejsze osiągnięcia starożytnych Greków - podaje rok i wiek pierwszych igrzysk olimpijskich oraz umieszcza tę datę na osi czasu - dostrzega podobieństwa i różnice między igrzyskami w starożytnej Grecji a współczesnymi olimpiadami - wymienia dyscypliny pięcioboju olimpijskiego</p>	<p>Uczeń: - omawia położenie geograficzne Grecji i jego wpływ na zajęcia ludności greckiej - wymienia cechy charakterystyczne demokracji ateńskiej - opowiada o osobie i rządach Peryklesa - tłumaczy, jaką rolę w Atenach odgrywał sąd skorupkowy - tworzy krótką wypowiedź na temat Sofoklesa - omawia znaczenie teatru dla antycznych Greków - przedstawia cechy charakterystyczne teatru greckiego - opisuje przebieg konkursów teatralnych w starożytnej Grecji - wyjaśnia terminy: <i>politeizm, mit, heros, filozofia</i> - opowiada o Homerze i jego dziełach - tłumaczy, czym zajmują się filozofowie - przedstawia przebieg antycznych igrzysk - omawia rolę sportu w życiu starożytnych Greków - określa, gdzie odbywały się najsłynniejsze igrzyska organizowane na cześć Zeusa</p>	<p>Uczeń: - omawia znaczenie kontaktów zamorskich dla starożytnych Greków - tłumaczy, na czym polegała wyjątkowość greckiej <i>polis</i> - podaje cechy, które powinny wyróżniać dobrego polityka i obywatela - określa różnice między tragedią i komedią - wymienia najważniejszych greckich dramatopisarzy - porównuje teatr w starożytnej Grecji z teatrem współczesnym - wskazuje, gdzie znajduje się najbliższy teatr - wymienia atrybuty greckich bogów - opowiada co najmniej jeden mit grecki - podaje przykłady prac Heraklesa - przedstawia główne wątki „Iliady” i „Odysei” - wyjaśnia, co oznacza wyrażenie <i>koń trojański</i> - wymienia nazwiska najsłynniejszych polskich olimpijczyków - podaje rok pierwszych nowożytnych igrzysk olimpijskich i określa wiek tego zdarzenia - tłumaczy, co oznacza pięć okręgów na fladze olimpijskiej - wylicza zasady, których sportowcy podczas rywalizacji</p>	<p>Uczeń: - wyjaśnia, czym była wielka kolonizacja, i wskazuje na mapie jej kierunki - ocenia postępowanie Peryklesa i uzasadnia swoją opinię - porównuje demokrację ateńską ze współczesną demokracją przedstawicielską - przedstawia, w jaki sposób działał sąd skorupkowy i dlaczego odgrywał on ważną rolę w demokracji ateńskiej - opisuje elementy, z których zbudowany był grecki amfiteatr - wyjaśnia, dlaczego dramaty antycznych twórców są wystawiane współcześnie - wskazuje przykłady dzieł sztuki współczesnej, które nawiązują do greckich mitów - porównuje wierzenia Greków z innymi poznanymi religiami - omawia dokonania Sokratesa, Platona i Arystotelesa w filozofii oraz Hipokratesa w medycynie - ocenia, jakie znaczenie dla współczesnych ludzi mają osiągnięcia starożytnych Greków - przedstawia rolę igrzysk olimpijskich we współczesnym świecie - wyjaśnia, czym był gimnazjon i jakie miał znaczenie dla sprawności fizycznej antycznych Greków - wskazuje, jak termin <i>olimpiada</i> rozumiano w starożytności, i objaśnia, co oznacza on współcześnie</p>	<p>Uczeń: - samodzielnie rozwija swoje zainteresowania i wykazuje się wiedzą ponadprogramową - uczestniczy w pracach koła historyczno – regionalnego - łączy i wykorzystuje wiadomości z różnych dziedzin - bierze udział w konkursach historycznych</p>
--	--	---	---	--	---	--

<p>ROZDZIAŁ VI: W STAROŻYTNYM RZYMIE</p>	<p>Uczeń: - nie opanował podstawowych umiejętności; - nie potrafi nawet przy pomocy nauczyciela wykonać najprostszych zadań</p>	<p>Uczeń: - umieszcza na osi chronologicznej daty założenia Rzymu oraz zabójstwa Juliusza Cezara, a także określa, w którym wieku rozegrały się poszczególne wydarzenia - przedstawia legendarne początki starożytnego Rzymu - na podstawie ilustracji wymienia elementy stroju i uzbrojenia rzymskiego legionisty - wyjaśnia, kim byli gladiatorzy - umieszcza na osi czasu rok zakończenia prześladowań chrześcijan w starożytnym Rzymie i ustala wiek tego wydarzenia - wskazuje na mapie Palestynę - przedstawia, kim byli Jezus z Nazaretu i Konstantyn Wielki - określa, kiedy i gdzie narodziło się chrześcijaństwo - wymienia najważniejsze zasady nauki Jezusa z Nazaretu</p>	<p>Uczeń: - wskazuje na mapie Rzym, Kartaginę i Półwysep Apeniński oraz największy zasięg terytorialny Imperium Rzymskiego - omawia różne typy ustrojów państwa rzymskiego: królestwo, republikę, cesarstwo - wyjaśnia terminy: <i>republika</i>, <i>zgromadzenie ludowe</i>, <i>senat</i>, <i>cesarz</i>, <i>provincia</i> - omawia zróżnicowanie społeczeństwa rzymskiego, zwracając szczególną uwagę na pozycję niewolników - wymienia osiągnięcia antycznych Rzymian w architekturze i budownictwie: Forum Romanum, Panteon, Koloseum, akwedukty, drogi, łuki triumfalne, termy - odpowiada, dlaczego dla starożytnych Rzymian ważne było budowanie dróg - wskazuje prawo rzymskie jako podstawę współczesnego prawa - tłumaczy terminy: <i>bazylika</i>, <i>kodeks</i> - opowiada, czym były Prawo XII tablic i Kodeks Justyniana - wyjaśnia terminy: <i>Mesjasz</i>, <i>apostol</i>, <i>poganin</i>, <i>Biblia</i>, <i>Stary i Nowy Testament</i> - opowiada o początkach chrześcijaństwa w Palestynie - wylicza przyczyny prześladowań chrześcijan w starożytnym Rzymie - omawia proces rozprzestrzeniania się chrześcijaństwa w Imperium Rzymskim</p>	<p>Uczeń: - wyjaśnia, czym jest Wilczyca kapitolńska - wymienia przyczyny upadku republiki rzymskiej - tłumaczy, czym są języki romańskie i jakie jest ich pochodzenie - opisuje elementy stroju i uzbrojenia rzymskiego legionisty - wskazuje cechy rzymskiego budownictwa - omawia najważniejsze osiągnięcia architektoniczne Rzymian - odnajduje przykłady zapisów z prawa rzymskiego obowiązujących w dzisiejszym prawodawstwie oraz określa ich znaczenie - porównuje rozrywki starożytnych Greków i Rzymian - porównuje wierzenia Rzymian i starożytnych Greków - przedstawia związek chrześcijaństwa z judaizmem - prezentuje sylwetkę Nerona - nazywa różne odłamy chrześcijaństwa - wymienia wydarzenia związane z historią Żydów w Polsce - tłumaczy, dlaczego Watykan jest miejscem ważnym dla katolików</p>	<p>Uczeń: - porównuje ustrój republiki rzymskiej ze współczesną demokracją - podaje różnice między republiką a cesarstwem - przedstawia zasługi Juliusza Cezara i dokonuje oceny tej postaci - opisuje, w jaki sposób antyczni Rzymianie budowali drogi - wyjaśnia, dlaczego spisanie prawa przez antycznych Rzymian miało wielkie znaczenie dla cywilizacji europejskiej - tłumaczy, dlaczego z rzymskich zasad prawnych korzystamy do dnia dzisiejszego - ocenia, jakie znaczenie dla współczesnych ludzi mają osiągnięcia antycznych Rzymian - tłumaczy, jakie znaczenie miała działalność apostołów dla rozprzestrzeniania się chrześcijaństwa w Imperium Rzymskim - wyjaśnia, czym jest Ewangelia - opisuje znaki pierwszych chrześcijan - ocenia decyzję Konstantyna Wielkiego o zakończeniu prześladowań chrześcijan w antycznym Rzymie - opowiada, co wydarzyło się w roku 1054</p>	<p>Uczeń: - samodzielnie rozwija swoje zainteresowania i wykazuje się wiedzą ponadprogramową - uczestniczy w pracach koła historyczno – regionalnego - łączy i wykorzystuje wiadomości z różnych dziedzin - bierze udział w konkursach historycznych</p>
---	---	--	---	---	---	--